

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a jogtanácsos által képviselt felperesnek a Hernádi és Kovács Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Hernádi Eleonóra ügyvéd által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, Köztársaság tér 7., Hiv. szám: ...) alperes ellen energia ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. évi október hó 13. napján kelt 28.K.32.060/2010/4. számú ítélete ellen az alperes által 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2011. évi április hó 27. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 20.000 (azaz húszezer) forint kereseti és 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felhasználó a villamos-energia fogyasztás megemelkedését észlelve bejelentette a fogyasztásmérő-berendezés hibáját a felperesnél. A felperes munkatársai 2008. október 1-jén ellenőrizték a villamos-energia vételezést. Az erről készült 004075 sorszámú jegyzőkönyv 1. pontjában megállapították, hogy a mérő tárcsája állandóan forgott, ezért azt 24435 kWh mérőállással leszerelték, majd dobozolva további vizsgálatra küldték. A ... Kft. (a továbbiakban: ... Kft.) 2008. december 8. napján készített vizsgálati jegyzőkönyve szerint a 24451 kWh állású fogyasztásmérő villamos munka mérésére nem alkalmas, mert a mérőn mért mérési értékek az Országos Mérésügyi Hivatal előírásainak nem felelnek meg, a berendezés 387%-os hibával mért. A Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (a továbbiakban: MKEH) a mérőeszköz pontosságának ellenőrzéséről 2009. május 19. napján kiállított bizonyítványa szerint a 24451 kWh állású mérőeszköz a pontossági követelményeknek nem felel meg, a mérő minden terhelési ponton átlag +500%-os hibával jelez, a mérőeszköz - javítás és újrahitelesítés nélkül -

joghatással járó mérésre nem használható. Az MKEH 2009. szeptember 30. napján készített jegyzőkönyve szerint a számlálómű 24478 kWh állást mutatott, a ferromágnes mágneses erőssége (a forgórészre gyakorolt fékező hatása) lecsökkent. Mindezek után a felperes a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvényre (a továbbiakban: Vet.), a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X.19.) Korm. rendeletre (a továbbiakban: Vhr.), továbbá a Vhr.-nek a Villamos hálózati csatlakozási és hálózathasználati szabályzatáról szóló 2. számú mellékletére (a továbbiakban: Vhsz.), valamint a saját Üzletszabályzatára hivatkozással szerződésszegés miatt a felhasználóval szemben 240.000 forint kötbér igényt támasztott. A felhasználó panasszal élt az alperesnél, amelyben a szabálytalan vételezést nem ismerte el, a kötbérigényt jogszerűtlennek tartotta.

Az alperes a 2010. március 26. napján kelt ... ügyszámú határozatával a felhasználó panaszának helyt adott és kötelezte a felperest a 240.000 forint kötbér törlesztésére, valamint a mérő felülvizsgálati díj esetleges befizetésének visszautalására. A határozat indokolása szerint a fogyasztásmérő leszerelésére és cseréjére nem a Vhsz.-ben meghatározottak szerint került sor. A 004075 sorszámú jegyzőkönyv szerint ugyanis a fogyasztásmérőt a felperes helyszíni vizsgálat nélkül szerelte le és küldte laboratóriumi vizsgálatra 24435 kWh mérőállással. A jegyzőkönyv nem tartalmaz egyéb intézkedést, nem tüntették fel a plombák, zárófoliák sorszámát, így a dobozolás nem fogadható el, a felperes nem biztosította a leszerelési állapot zártságát. Nem fogadta el a ... Kft. vizsgálati értékelését sem, mert az nem felel meg a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Mérésügyi tv.) 6.§-ának (2) és (3) bekezdéseiben előírt követelményeknek. A vizsgálatról készült jegyzőkönyv ugyanis nem tünteti fel sem a hitelesítő eszköz megnevezését, sem annak hitelesítési idejét, ezen kívül 24451 kWh mérőállást rögzített a leszerelési mérőállással szemben. A jegyzőkönyv nem tartalmazza a felnyitás körülményeit, a zárószalagok azonosítóit. A leszerelés és a vizsgálat közötti zártság ezért nem nyert bizonyítást. Ezen kívül a laboratóriumi vizsgálat utáni újradobozoláskor sem biztosították a zártságot, erre vonatkozó dokumentált intézkedéseket a felperes nem tett. Az MKEH-nak az általa 2009. május 19-én elvégzett pontossági ellenőrzésről kiállított bizonyítványa szerint a mérő minden terhelési ponton 500%-os hibával jelez, a mérőeszköz - javítás és újrakalibrálás nélkül - joghatással járó mérésre nem használható. Az MKEH vizsgálati jegyzőkönyvében pedig már 24478 kWh mérőóra állást rögzítettek. Mindezeket túl a felperes a kötbérkövetelést tartalmazó értesítésében nem jelölte meg, hogy a felhasználó az Üzletszabályzat mely pontját sértette meg, nem részletezte a 240.000 forint összetevőit, így az nem ellenőrizhető és nem teszi lehetővé a felhasználó számára a védekezést. A felperes által készített fogyasztási kép alapján leszögezte, hogy külső szándékos mágneses befolyásolás nem állapítható meg, hibás mérésről van szó. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján nem nyert bizonyítást a mérő szándékos befolyásolásával történő vételezés.

A felperes keresetében elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan a határozat megváltoztatását és a panasz elutasítását kérte. Állította, hogy a Vet. 158.§-a és 159.§-ának sz) pontja,

valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1.§-ának (2) és (3) bekezdései, továbbá a Vhsz. 23.§-a alapján az alperesnek nem volt hatásköre a felhasználó panaszának elbírálására. Ezen kívül az alperes megsértette a Ket. 50.§-ának (1) bekezdését, nem tisztázta a döntés meghozatalához szükséges mértékben a tényállást, a feltárt tényekből helytelen és megalapozatlan következtetésre jutott.

Az alperes a határozatban foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a határozatot hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. Indokolása szerint az alperesnek volt hatásköre az ügyben eljárni, ám a tényállást hiányosan tárta fel, azt feltételezésekre alapította, ezért érdemi döntést nem lehetett hozni. Nem nyert bizonyítást az sem, hogy a mérő fék mágneses sérülése mikor, a leszerelés előtt vagy az után keletkezett, okozhatta-e ezt a sérülést a felperes helytelen vagy csak kellőképpen nem dokumentált dobozolása, de nem állapítható meg az sem, hogy miként értékelhető a felperes által készített fogyasztási kép. Elengedhetetlen annak egyértelmű megállapítása is, hogy a felperes milyen ténybeli és jogi alapon követel a felhasználóval szemben meghatározott mértékű kötbért. Pontosan fel kell tárni, hogy a felhasználó mely magatartása minősül szerződésszegésnek, a Vet. illetve az Üzletszabályzat mely rendelkezésébe ütközik a kifogásolt magatartás és erre tekintettel milyen szabályozás alapján kér kötbért a felhasználótól és miért pont abban az összegben, tekintettel a különböző jegyzőkönyvekben rögzített eltérő mérőállásokra is. Az alperes nem tett eleget a tényállás tisztázási kötelezettségének, döntését a felsorolt releváns adatok, információk hiányában hozta meg. Hangsúlyozta, hogy fogyasztói magatartást szerződésszegésnek minősíteni és arra tekintettel kötbérigényt érvényesíteni csak akkor lehet, ha a fogyasztó szerződésszegése kétségek nélkül megállapítható. Az új eljárásra nézve előírta, hogy a fenti kérdéseket szükség szerint igazságügyi szakértő bevonásával kell tisztázni; elsősorban azt, hogy a mérőóra túlpörgését, a fék mágnes gyengülését más, a felhasználói szándéktól független behatás is okozhatta-e. Ezt követően kell vizsgálni a kötbér helyességét, figyelemmel arra is, hogy a mérőóra a fogyasztó kárára mért.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását kérte. A határozatban foglaltakat megismételve állította, hogy a felperes több szabályt is megsértve támasztott kötbérigényt a felhasználóval szemben. Kiemelte, hogy a mérőbefolyásolás leglényegesebb bizonyítékát, magát a mérőt ugyanabban az állapotban kell a szakértő elé vinni, mint amilyenben az leszerelésre került. A megfelelő, azonosítható csomagolás garanciális jellegű, a nem megfelelően dokumentált leszerelés és dobozolás önmagában is megalapozza a panasz helytállóságát. Erre tekintettel nem kellett megvizsgálnia azt, hogy a leszerelés előtt vagy az után keletkezett-e a sérülés, ez szakértői módszerekkel egyébként sem állapítható meg. Mivel pedig a mérő leszerelése nem volt szabályos, a helyszínen semmilyen dokumentum nem készült, semmi bizonyíték nincs arra,

hogy a mérő leszerelési állapotának megőrzésére bármilyen intézkedést is tett-e egyáltalán a felperes, ezzel lényegében saját magát fosztotta meg az esetleges felhasználói szerződésszegés bizonyításának lehetőségétől. Az elsőfokú ítélet indokolása ellentmondásos, mert egyrészt rögzíti, hogy csak kétséget kizáró bizonyítékok alapján van helye a szerződésszegés megállapításának, másrészt viszont teljesen figyelmen kívül hagyja, hogy határozatában éppen a kétséget kizáró bizonyítékok hiánya miatt adott helyt a panasznak. Ezen kívül az ítélet értelmezhetetlen az új eljárás tekintetében. Mivel a mérőről nem állapítható meg, hogy ugyanolyan állapotban van-e, mint amilyenben leszerelték, ezért egy esetleges újabb szakértői vizsgálat sem eredményezhet a felhasználó felelősségére vonatkozó megalapozott megállapítást. A felperes eljárásának szabálytalansága vezetett ahhoz, hogy további bizonyítékok beszerzésére már nincs lehetőség.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében helyes indokaira utalással kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

Az alperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta; csatlakozó fellebbezés hiányában az alperes hatáskörével kapcsolatos ítéleti indokolás helyességéről ezért nem kellett állást foglalnia. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság feltárta a jogvita elbírálásához szükséges tényállást, ám a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján téves következtetésre jutott a határozat jogszerűségének megítélésében.

Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy fogyasztói magatartást szerződésszegésnek minősíteni és arra tekintettel kötbérigényt érvényesíteni csak akkor lehet, ha a felhasználó szerződésszegése kétség kívül megállapítható. Azt is helyesen szögezte le, hogy megalapozott döntés csak akkor hozható, ha a hatóság a tényállást a valóságnak megfelelően feltárja. Tévedett azonban akkor, amikor az alperesen a panasz elbírálásához szükséges mértékű tényfeltáráson túl további bizonyítékokat, adatokat, információkat kért számon. A Ket. 50.§-ának (1) bekezdése ugyanis csak a döntéshozatalhoz szükséges tényállás-tisztázási kötelezettséget írja elő. Szó nincs tehát arról, hogy az alperesnek a panasszal érintett valamennyi körülményt, magatartást, cselekményt vagy mulasztást teljes bizonyossággal, lépésről-lépésre fel kellene tárnia. Az alperes feladata, hogy a felhasználó panaszáról döntsön. A tényállást ezért csak annyiban, annyiban viszont valósághűen kell feltárnia, amennyiben az a döntéshez, azaz a felhasználó panaszának elbírálásához szükséges.

A felhasználó panaszának lényege az volt, hogy a szabálytalan vételezést nem ismeri el, erre tekintettel kifogásolja a felperes kötbérkövetelését. Ez alapján az alperesnek azt kellett elbírálnia, hogy kétség kívül megállapítható-e a kötbérigényt megalapozó felhasználói szerződésszegés. A panasz tárgyában való

döntéshozatalhoz tehát nem azt kellett vizsgálnia, hogy pontosan mi is történt; helytelen vagy csak kellőképpen nem dokumentált volt-e a dobozolás, a mérő sérülése a leszerelés előtt vagy után keletkezett-e stb, hanem csak annyit, hogy egyértelműen megállapítható-e a felhasználó szerződésszegése. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy nem az alperes kötelezte a felhasználót valamilyen teljesítésre, ezért nem neki kellett alátámasztani azt, hogy történt-e szabálytalan vételezés. Szó nincs tehát arról, hogy az eljárásban az alperesnek - mintegy a felperes helyett - bizonyítékokat kellett volna begyűjtenie a felhasználói szerződésszegés igazolására, hanem kizárólag arra nézve kellett a tényállást megállapítani, hogy a felhasználó panasa alapos-e, azaz jogszerű volt-e a felperesi kötbérigény, vagyis, hogy kétség kívül bizonyított-e a felhasználó szerződésszegése. Az alperes ellenérdekű felek vitájában döntött, így elsősorban azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes tudja-e bizonyítani igénye jogosságát, az általa hivatkozott iratok, dokumentumok alátámasztják-e kétség kívül a felhasználó szerződésszegését. Erre a kérdésre pedig az alperes egyértelműen nemleges választ adott.

A peradatok alapján a másodfokú bíróság az alperessel egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a felhasználói szerződésszegés kétségbevonhatatlanul nem nyert bizonyítást. A felperes a per során sem vitatta azt az alperesi megállapítást, miszerint a mérő leszerelése és dobozolása nem volt jogszerű. A fogyasztásmérőt a felperes helyszíni vizsgálat nélkül szerelte le, az erről felvett jegyzőkönyv nem tartalmazza a plombák, zárófoliák sorszámát. E hiányosság pedig azzal a következménnyel járt, hogy nem igazolható a leszerelési állapot zártsága. Az eltérő mérőóra állások, a különböző hibaszázalékok szintén arra utalnak, hogy a mérőt nem kezelték zártan, ahhoz szabadon hozzá lehetett férni. Emiatt pedig már nem állapítható meg, hogy milyen is volt ténylegesen a fogyasztásmérő leszerelés előtti állapota. Mivel nem zárható ki, hogy a mérőhöz a leszerelést követően jogosulatlanul hozzáfértek, semmilyen garancia sincs arra, hogy a mérőt a szakértők ugyanabban az állapotában vizsgálták, mint amilyen az a leszerelési állapot volt. A felperes még csak kísérletet sem tett annak alátámasztására, hogy a dobozolás jogszerű volt, a jegyzőkönyv hiányosságai és az egyéb ellentmondásosságok ellenére is biztosított lett volna a mérő zártsága. Ezzel pedig minden további bizonyítás szükségtelenné vált, hiszen bármilyen eredményt is hoz, az - az illetéktelen hozzáférés lehetősége miatt - megkérdőjelezhető.

A helytelen, azonosíthatatlan csomagolás következtében tehát a felperes - a mérő bizonyított sérülése ellenére - már nincs abban a helyzetben, hogy a felhasználó szerződésszegését bizonyítani tudja. A szerződésszegés egyértelmű megállapításának hiányában a felperes a felhasználóval szemben kötbérigényt sem jogosult támasztani. E körben megjegyzi még a másodfokú bíróság, hogy a kötbérigény megalapozottságáról csak akkor lehet dönteni, ha a szolgáltató konkrétan megjelöli, hogy milyen ténybeli és jogi alapon igényel meghatározott mértékű kötbért a felhasználótól. Ennek elmulasztása esetén - a Ket. 50.§-ának (1) bekezdésére hivatkozással - nem lehet az alperest kötelezni arra, hogy vizsgálja át a felperes üzletszabályzatát, szerződéseit, egyéb dokumentumait annak érdekében, hogy feltárja, valamely rendelkezés alapján igényelhet-e ő (a felperes) valamilyen

mértékű kötbért a felhasználótól. Az alperest e tekintetben is csak a döntéshozatalhoz szükséges mértékben terheli a tényállás tisztázási-kötelezettség. Arról kell tehát döntenie, hogy jogszerűen igényelte-e a szolgáltató a kötbért. Ehhez pedig a szolgáltatónak kell megjelölnie az üzletszabályzat, egyéb dokumentum meghatározott rendelkezését, és azt is neki kell bemutatnia, hogy milyen adatok figyelembevételével milyen számítási módszer alapján jogosult az igényét érvényesíteni. Ha ezt elmulasztja, vagy hiányosan közli, úgy a kötbérkövetelés jogszerűségét nem lehet megállapítani.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a döntéshozatalhoz szükséges mértékben feltárta a tényállást, a felperesnek pedig sem a közigazgatási eljárásban, sem a perben nem sikerült bizonyítania, hogy a mérő leszerelési állapotát azonosítható csomagolásban megőrizték. Ez pedig kizárja a felhasználói szerződésszegés kétség kívüli megállapítását. Az alperes határozata így nem jogszabálysértő a felperes által kifogásolt körben, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Az alperes fellebbezése sikerre vezetett, így a felperes a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles a kereseti- és a fellebbezési illeték viselésére.

Az alperes perköltséget nem igényelt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78.§-ának (2) bekezdése alapján mellőzte az e tárgyban való határozathozatalt.

Budapest, 2011. évi április hó 27. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó
bíró
dr. Bacsá Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő